

Nâng cao hiệu quả quản lý công tác an toàn, an ninh tại cảng container

■ TS. NGUYỄN XUÂN LONG

Trường Đại học Hàng hải Việt Nam

*Email: nguyentuanlong@vimaru.edu.vn

■ KS. LÊ HỒNG QUÂN

Tổng công ty Hàng hải Việt Nam

TÓM TẮT: Công tác đảm bảo an ninh, an toàn là một trong những yếu tố quan trọng trong hoạt động khai thác cảng biển, đặc biệt là các cảng container. Thực tế hiện tại, việc quản lý công tác an ninh, an toàn tại hầu hết các cảng đều phụ thuộc nhiều vào yếu tố con người và có sự tham gia của nhiều cơ quan hữu quan. Tuy nhiên, việc kết nối giữa các tổ chức, cá nhân vẫn còn nhiều vấn đề cần cải thiện, đặc biệt là việc ứng dụng công nghệ hiện đại vào công tác an ninh, an toàn. Chính vì vậy, việc nghiên cứu và ứng dụng các giải pháp mới trong công tác an ninh, an toàn tại cảng biển là một yêu cầu hết sức quan trọng và mang ý nghĩa to lớn cả về mặt khoa học và thực hiện.

TỪ KHÓA: An ninh cảng biển, an toàn cảng biển, ứng dụng công nghệ.

ABSTRACT: Ensuring security and safety is one of the most important factors in terminal operations, especially container terminal. In fact, the management of security and safety at most terminal is highly dependent on human factors and involves many relevant agencies. However, the connection between organizations and individuals still has many problems to improve, especially the application of modern technology in security and safety work. Therefore, the research and application of new solutions in security and safety at terminals is a very important requirement and has great significance both in terms of science and implementation.

KEYWORDS: Terminal security, terminal safety, technology application.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Các cảng container hiện đang trong quá trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, tăng dần quy mô khai thác thông qua việc áp dụng nhiều máy móc, công nghệ mới, nhằm đáp ứng yêu cầu xếp dỡ các loại hàng hóa của khách hàng. Bên cạnh đó, các cảng cũng đặt mối quan tâm rất lớn trong việc chăm lo cải thiện điều kiện lao động, đảm bảo các yêu cầu về an toàn vệ sinh lao động với mục tiêu

tạo một môi trường làm việc an toàn nhằm đẩy mạnh sản xuất và nâng cao năng suất lao động.

Việc thực hiện tốt công tác đảm bảo an ninh, an toàn lao động sẽ đem lại ý nghĩa to lớn về các mặt: chính trị, kinh tế và xã hội. Để thấy rõ hơn tầm quan trọng của công tác đảm bảo an toàn lao động trong hoạt động sản xuất tại cảng cũng như thực trạng về vấn đề này, chúng ta cần phải thực hiện việc nghiên cứu một cách cụ thể, có hệ thống để từ đó đưa ra các biện pháp khắc phục phù hợp.

2. THỰC TRẠNG AN NINH, AN TOÀN TẠI CẢNG CÁC CẢNG CONTAINER

2.1. Công tác an ninh

Hệ thống an ninh cảng biển theo yêu cầu của Bộ luật An ninh cảng biển quốc tế (ISPS) được thiết lập với cam kết cao nhất trong việc bảo vệ nhân viên, tài sản, thông tin, uy tín và danh tiếng của công ty nhằm tránh các mối đe dọa an ninh tiềm ẩn [1].

Các cảng thường xuyên tổ chức thực hiện đánh giá an ninh cảng biển và xây dựng bảng đánh giá dựa trên kế hoạch an ninh cảng biển đã được phê duyệt với sự tư vấn của các cơ quan chức năng địa phương bao gồm hải quan, Cảng vụ hàng hải, Cảnh sát an ninh trật tự, CSGT đường thủy và Biên phòng cửa khẩu.

Hệ thống thông tin liên lạc cũng như các kế hoạch và các quy trình cho việc phối hợp các hoạt động liên quan đến an ninh rất cần thiết để bảo đảm việc vận hành cảng liên tục cũng như duy trì thông tin liên lạc với chính quyền địa phương và các tàu làm hàng tại cảng.

Các hệ thống/thiết bị liên lạc thông tin được trang bị nhằm đảm bảo việc duy trì liên lạc, thông tin liên tục và hiệu quả giữa các nhân viên an ninh, nhân viên bến cảng, các tàu trong bến và chính quyền địa phương. Các hệ thống liên lạc chủ yếu này bao gồm điện thoại (không dây và có dây), fax, email và máy bộ đàm VHF-FM. Loại hệ thống liên lạc cụ thể được sử dụng phần lớn tùy thuộc vào bản chất và mục đích của việc liên lạc. Ví dụ, các nhân viên bảo vệ, giám sát và các nhân viên cơ động khác thông thường liên lạc bằng điện thoại di động hoặc bộ đàm, trong khi nhân viên làm việc tại nơi cố định thì việc sử dụng điện thoại có dây sẽ đáng tin cậy hơn. Đối với các liên lạc không khẩn cấp thì email và fax được ưu tiên sử dụng vì có thể truyền thông tin hiệu quả đến nhiều người.

Bộ đàm là phương pháp liên lạc liên quan đến an ninh

cấp thứ nhất được ưu tiên hàng đầu tại cảng nhằm duy trì thông tin ngay lập tức đến những người cần thiết. Phương pháp liên lạc cấp thứ hai là điện thoại di động và tiếp theo là điện thoại cố định... Để thực hiện việc liên lạc giữa các hạ tầng khác nhau, khi hệ thống bộ đàm không được trang bị, điện thoại (di động hoặc cố định) sẽ được ưu tiên.

Hệ thống/thiết bị bộ đàm phải được cung cấp đầy đủ để luôn đảm bảo tính vận hành liên tục, bao gồm cả trong các trường hợp khẩn cấp có quy mô lớn, cúp điện hoặc thảm họa thiên nhiên.

Tất cả các nhân viên bảo vệ an ninh cũng như các giám sát viên phân nhiệm đã được trang bị máy bộ đàm cầm tay. Số lượng bộ đàm vận hành phải không ít hơn 100% tổng số lớn nhất các nhân viên an ninh đương nhiệm tại bất kỳ thời điểm nào. Các bộ đàm không sử dụng phải được lưu giữ tại các bộ sạc pin, sẵn sàng để phân phối ngay lập tức trong trường hợp có sự cố an ninh. Tất cả các xe cộ an ninh và chốt bảo vệ phải luôn được trang bị một trạm thu phát sóng bộ đàm. Việc kiểm tra hệ thống liên lạc giữa các trạm đang hoạt động phải được thực hiện và lưu vào sổ nhật ký ít nhất mỗi giờ. Các trạm thu phát sóng và các thiết bị sạc pin phải được kết nối vào nguồn năng lượng dùng trong trường hợp khẩn cấp, được tự động kích hoạt khi gặp sự cố mất điện.

Việc vận hành tốt của tất cả các thiết bị bộ đàm và tình trạng pin được sạc phải được kiểm tra tại mỗi lần đổi ca. Nếu các thiết bị bộ đàm không hoạt động hoặc trục trặc, phải báo cáo ngay lập tức cho nhân viên có trách nhiệm và phải được sửa chữa hoặc thay thế trong vòng 24h.

Khi thay đổi các hệ thống hoặc thiết bị được nhận định là cần thiết để duy trì an ninh của bến cảng, kế hoạch an ninh sẽ cần phải thay đổi cho phù hợp. Việc thay đổi này bao gồm nhưng không giới hạn đến việc dỡ bỏ hoặc thay thế các thanh chặn thường trực, hệ thống và thiết bị liên quan đến an ninh...

Cán bộ an ninh cảng biển phải công bố các quy trình để đánh giá hiệu quả liên tục của hệ thống và thiết bị liên quan đến an ninh, bao gồm cả quy trình nhận dạng và xử lý khi chúng bị hỏng hoặc không hoạt động. Hệ thống và thiết bị liên quan đến an ninh phải được thử nghiệm, kiểm định và bảo trì theo yêu cầu nhằm đảm bảo vận hành tốt [3].

Nhân viên có nhiệm vụ liên quan đến an ninh phải quen thuộc với các quy trình vận hành hệ thống và thiết bị liên quan đến an ninh cũng như các giới hạn vận hành của chúng. Việc vận hành đúng cách hệ thống và thiết bị liên quan đến an ninh phải được thử nghiệm và đánh giá trong suốt các buổi huấn luyện và thực tập an ninh định kỳ [2].

2.2. Một số hạn chế về an ninh tại cảng

An ninh cho cảng biển là một vấn đề quan trọng và cần sự phối hợp công tác tốt giữa các cảng và các cơ quan chức năng địa phương nhằm thông báo, trao đổi tình hình, thông qua đó thực hiện tốt việc kiểm tra, giám sát, đăng ký người, phương tiện, hàng hóa lưu thông qua cảng. Một vài vụ việc xảy ra có liên quan đến an ninh cảng biển trong thời gian gần đây có thể kể đến:

- Lúc 6h00' ngày 13/01/2022, Trạm Biên phòng cửa khẩu (BPCK) Cảng Cái Mép tiếp nhận tin báo qua điện thoại

của đội trưởng đội bảo vệ cảng Hải Linh về việc trong quá trình tuần tra đã phát hiện ở đồng đất công trường xây dựng hàng rào của kho khí GAS cảng Hải Linh có một vật có hình dạng giống quả đạn. Trạm BPCK Cảng Cái Mép đã lập biên bản tiếp nhận tin báo, tiến hành lấy lời khai của những người có liên quan và thực hiện việc bảo vệ hiện trường. Trạm BPCK Cảng Cái Mép cũng thông báo cho Bộ Chỉ huy Quân sự thị xã Phú Mỹ để phối hợp giải quyết sự việc. Vật thể sau đó được xác định là đạn súng cối 60 mm và đã được đưa đi xử lý theo quy định.

- Khoảng 10h15' ngày 08/3/2022, nhận được tin báo và đề nghị của chủ tàu container APL Cairo, trên đường hành trình từ cảng Cát Lái đến Hồng Kông phát hiện một số container trên tàu bị cháy và tàu phải quay lại khu neo Vũng Tàu để thực hiện công việc chữa cháy. BPCK đã phối hợp với tàu làm thủ tục cho 25 thuyền viên trên tàu, giúp họ an toàn trong quá trình chữa cháy cho đến khi đám cháy được khống chế hoàn toàn.

Nhìn chung, an ninh tại cảng biển mặc dù đã có nhiều cải thiện nhưng vẫn còn một số hạn chế như sau:

- Còn phụ thuộc vào con người, chưa áp dụng các công nghệ thông tin tiên tiến trong việc đảm bảo an ninh tại cảng;
- Có nhiều đơn vị cùng tham gia đảm bảo an ninh, công việc phối hợp giữa các bên có liên quan trong công tác an ninh, an toàn còn nhiều hạn chế;

- Ý thức tuân thủ chấp hành của người lao động về vấn đề an ninh vẫn chưa đáp ứng được yêu cầu đặt ra trong tình hình mới. Việc tập huấn, đào tạo nhân viên chưa cao, chưa đạt yêu cầu;

- Khu vực làm việc tại cảng thường khá rộng gây ra một số khó khăn trong việc giám sát, đặc biệt là hoạt động của các chủ hàng, chủ phương tiện, khách hàng... ra vào làm việc tại cảng.

2.3. Công tác an toàn

2.3.1. Mục đích và ý nghĩa của công tác đảm bảo an toàn lao động tại cảng

- Mục đích:

Mục đích của công tác đảm bảo an toàn lao động là để ra các kế hoạch, biện pháp nhằm đảm bảo an toàn lao động, trong đó thực hiện tốt quy định của pháp luật về an toàn vệ sinh lao động, chăm lo, quan tâm đến lợi ích của người lao động. Cần thực hiện các biện pháp phù hợp nhằm hạn chế đến mức tối đa các yếu tố nguy hiểm và có hại phát sinh trong quá trình sản xuất, tạo nên một môi trường lao động an toàn và thuận lợi để ngăn ngừa tai nạn lao động và bệnh nghề nghiệp, hạn chế ốm đau làm giảm sút sức khỏe cũng như những thiệt hại khác đối với người lao động, nhằm góp phần bảo vệ và phát triển lực lượng sản xuất, từ đó tăng năng suất lao động.

- Ý nghĩa:

An toàn lao động trước hết là phạm trù của lao động sản xuất, do yêu cầu của sản xuất và gắn liền với quá trình sản xuất. An toàn lao động mang lại niềm vui, hạnh phúc cho mọi người nên nó mang ý nghĩa nhân đạo sâu sắc. Mặt khác, nhờ chăm lo sức khỏe của người lao động mà công tác đảm bảo an toàn lao động mang lại hiệu quả xã hội và nhân đạo rất cao [4].

2.3.2. Nội dung của công tác đảm bảo an toàn lao động tại cảng

- Nắm bắt tình hình thực tế trong hoạt động sản xuất tại cảng;
- Đảm bảo thực hiện và tuân thủ quy trình sản xuất trong quá trình xếp dỡ, giao nhận, bảo quản hàng hóa, sửa chữa thiết bị;
- Nắm bắt kế hoạch sản xuất, tình hình thực hiện kế hoạch trong ca, trong tuần;
- Đánh giá thuận lợi, khó khăn, những vấn đề bất thường về điều kiện và người thực hiện công việc;
- Chủ động kiểm tra, giám sát, nắm bắt thông tin kịp thời; theo dõi và phát hiện kịp thời các nguy cơ gây mất an toàn lao động, tìm giải pháp xử lý;
- Đề ra các kế hoạch, biện pháp nhằm đảm bảo an toàn lao động tại cảng;
- Thực hiện tốt quy định của pháp luật về an toàn lao động;
- Ban hành các quy định cụ thể và yêu cầu người lao động chấp hành;
- Tuyên truyền, giáo dục, huấn luyện người lao động về công tác an toàn vệ sinh lao động;
- Thực hiện tốt công tác bảo hộ lao động nhằm giảm thiểu đến mức thấp nhất có thể các tác động do tai nạn lao động gây ra;

- Có chính sách chăm lo đến lợi ích người lao động, giúp người lao động yên tâm công tác;

- Giải quyết các vấn đề gặp phải; khi có sự cố, tai nạn lao động xảy ra cần chủ động thực hiện việc điều tra phân tích, tìm kiếm nguyên nhân gốc rễ và đưa ra các hành động khắc phục nhằm tránh việc lặp lại.

2.3.3. Một số hạn chế về an toàn tại cảng

Nhìn chung, quá trình xếp dỡ hàng hóa tại cảng được cơ giới bằng các loại máy móc thiết bị hiện đại, ít có sự tham gia trực tiếp của con người. Công nhân chủ yếu thực hiện bốc xếp trực tiếp trong quá trình giao nhận hàng vào kho bãi, vì vậy tai nạn lao động chủ yếu xảy ra tại khu vực này. Ngoài ra, nguyên nhân chủ yếu của các vụ tai nạn là do sự bất cẩn cũng như ý thức của công nhân trong quá trình tuân thủ các quy trình xếp dỡ hàng hóa theo quy định. Một số tai nạn nổi bật tại các cảng có thể kể tới bao gồm:

- Khoảng 03h22 ngày 10/3/2022, nhân viên vận hành cầu bờ (QCO) đang vận hành cầu để hạ container vào vị trí cần thiết trên tàu thì bị mất tập trung dẫn đến container bị va chạm với cell guide khiến container bị rách và làm khoảng 500 kg hạt cà phê (hàng hóa trong container) rơi ra ngoài.

- Khoảng 22h20 ngày 10/3/2022, trên đường chạy vào bãi để nhận container xuất đưa lên tàu, khi đang di chuyển trên cầu cảng, xe tải va phải ngáng của cầu bờ đang treo để thực hiện việc bảo dưỡng. Vụ việc khiến lan can an toàn của cabin xe tải bị gãy, gương xe tải cũng bị vỡ. May mắn là không có thiệt hại đáng kể cho cầu bờ. Việc xét nghiệm nồng độ cồn cho nhân viên lái xe tải cho thấy anh không bị ảnh hưởng bởi rượu hay chất kích thích, nhưng anh thú nhận việc mệt mỏi trong lúc lái xe là nguyên nhân dẫn tới tai nạn. Lúc xảy ra tai nạn là ca trực đêm thứ 2 của tài xế xe tải này.

*** Công tác kiểm tra, giám sát:**

- Một số cán bộ, nhân viên an toàn lao động còn ngại xuống hiện trường làm việc, chỉ nắm bắt thực tế thông qua các thông báo;

- Khu vực làm việc tại cảng rộng gồm cả khu cầu tàu, kho bãi, chuyển tải... nên không thể giám sát một cách hiệu quả, chi tiết tại tất cả các khu vực; không thể kiểm tra hết được quá trình thực hiện các quy trình xếp dỡ của công nhân;

- Đặc biệt, khó có thể giám sát và quản lý được hết các hoạt động của chủ hàng, chủ phương tiện, khách hàng ra vào hoạt động tại cảng.

*** Công tác tuyên truyền:**

- Trong các buổi tập huấn, công nhân chưa thật sự có ý thức tiếp thu các kĩ năng, kiến thức do các cán bộ an toàn, kỹ thuật tuyên truyền, còn lơ là, không nghiêm túc và chủ quan;

- Bên cạnh công tác tuyên truyền còn thiếu việc tổ chức các buổi tập luyện giả định tại hiện trường để công nhân có thể tiếp thu và áp dụng khi có tai nạn thực tế xảy ra;

- Các biện pháp tuyên truyền về an toàn đối với chủ hàng và các chủ phương tiện trong quá trình vào làm hàng tại cảng còn sơ sài, do đó còn có một số tai nạn xảy ra đối với nhóm người này.

3. GIẢI PHÁP NÂNG CAO AN NINH, AN TOÀN

3.1. Công tác an ninh

- Xây dựng, bổ sung các quy trình kiểm soát an ninh chặt chẽ, giảm thiểu việc gian lận, thất thoát hàng hóa;

- Phối hợp tốt với chính quyền địa phương (công an, cảng vụ, biên phòng...) trong công tác đảm bảo an ninh trật tự tại cảng và khu vực;

- Đào tạo nhận thức, nâng cao trình độ của CB, NV phụ trách an ninh nói riêng và người lao động tại cảng nói chung;

- Xem xét và lắp đặt bổ sung thêm camera giám sát an ninh tại các vị trí cần thiết;

- Áp dụng công nghệ giám sát container tại cảng và chuỗi cung ứng;

- Áp dụng công nghệ đảm bảo an ninh mạng;

- Xây dựng các biện pháp an ninh theo từng cấp độ và áp dụng nghiêm tại các cảng container.

3.2. Công tác an toàn

- Biện pháp tuyên truyền, giáo dục an toàn vệ sinh lao động;

- Đảm bảo trang thiết bị bảo hộ lao động;

- Tăng cường biện pháp giám sát, thực hiện đúng quy trình xếp dỡ hàng hóa;

- Thường xuyên bảo dưỡng, sửa chữa thiết bị xếp dỡ, bảo đảm các thiết bị này luôn sẵn sàng làm việc an toàn;

- Nghiên cứu, áp dụng quy trình làm việc khoa học, hợp lý; phổ biến quy trình, công nghệ xếp dỡ tới người lao động (phát văn bản hướng dẫn tới tay người lao động, treo các bảng hướng dẫn quy định tại hiện trường làm việc...);

- Cải thiện điều kiện làm việc, đảm bảo nơi làm việc an toàn, vệ sinh (treo các biển thông báo nguy hiểm tại nơi làm việc, các biển cấm...);

- Quy định cụ thể các yêu cầu đối với công nhân trong việc thực hiện an toàn vệ sinh lao động, có các chính sách thưởng phạt rõ ràng đối với người lao động trong việc thực

hiện trách nhiệm và nghĩa vụ của mình;
- Quan tâm, chăm lo đến đời sống của cá nhân và tập thể người lao động về mặt vật chất và tinh thần, từ đó tạo động lực cho họ có tinh thần và ý thức trách nhiệm trong công việc;
- Thường xuyên tổ chức khám sức khỏe định kì cho công nhân;
- Bồi dưỡng, phục hồi kịp thời và duy trì sức khỏe, khả năng lao động cho người lao động;
- Yêu cầu công nhân không ngừng học hỏi nâng cao trình độ tay nghề, kĩ năng làm việc giúp nâng cao năng suất lao động cũng như góp phần giảm thiểu tai nạn lao động xảy ra trong quá trình làm việc.

4. KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ

Mọi quá trình lao động có thể tồn tại một hoặc nhiều yếu tố nguy hiểm, có hại. Do đó, cùng với việc chú trọng thực hiện nhiệm vụ sản xuất - kinh doanh thì doanh nghiệp phải luôn quan tâm đến công tác an toàn vệ sinh lao động, cải thiện môi trường làm việc, góp phần nâng cao hiệu quả sản xuất, tăng năng suất lao động. Công tác an toàn vệ sinh lao động là một trong những tiêu chí rất quan trọng trong hoạt động của các doanh nghiệp nói chung và các cảng container nói riêng.

Do vẫn còn dùng nhiều nhân lực để quản lý giám sát an ninh, an toàn tại đơn vị nên đôi lúc vẫn còn sơ suất, kiến nghị cảng cho phép áp dụng thêm những vấn đề sau:

- Áp dụng công nghệ thông tin vào quản lý giám sát công tác an ninh, an toàn tại đơn vị;
- Xây dựng kế hoạch an ninh, an toàn; thường xuyên cập nhật kế hoạch tùy theo tình hình thực tế tại cảng;
- Xây dựng biện pháp phối hợp cùng các đơn vị chức năng để giải quyết sự vụ một cách nhanh nhất nhằm đảm bảo hoạt động khai thác kinh doanh tại đơn vị.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Bộ luật Quốc tế về an ninh tàu và bến cảng (International Ship and Port Facilities Security).
- [2]. Nội quy cảng biển thuộc địa phận tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu do Cảng vụ Hàng hải Vũng Tàu ban hành năm 2017.
- [3]. Nội quy cảng biển Hải Phòng do Cảng vụ Hàng hải Hải Phòng phát hành năm 2018.
- [4]. <http://www.antoanlaodong.gov.vn>.

Ngày nhận bài: 26/4/2022

Ngày chấp nhận đăng: 01/6/2022

**Người phản biện: PGS. TS. Nguyễn Kim Phương
TS. Lương Tú Nam**